26/11/2019

Τέλειωσαν τα ψέμματα!

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Ὁ πρώην ἄθεος καὶ μετέπειτα ἔνθερμος ἀπολογητὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ Βρετανὸς Κ.Σ. Λιούις λέει κάπου ὅτι «ἡ ἀξία τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἔγκειται μόνο στὸ ὅτι εἶναι χρήσιμος καὶ μπορεῖ ἁπλῶς νὰ μᾶς κάνει καλοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἕνα γιατροσόφι. Εἶναι μαρτυρία ἀληθινῶν γεγονότων».

Τὰ γεγονότα γιὰ τὰ ὁποῖα δίνει μαρτυρία ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρωπος, σταυρώθηκε καὶ ἀναστήθηκε, γιὰ νὰ μᾶς ἀνακαινίσει καὶ νὰ μᾶς χαρίσει τὴν ἀναφαίρετη χαρὰ τῆς ἀληθινῆς καὶ αἰώνιας ζωῆς· μιᾶς ζωῆς ποὺ δὲν φοβᾶται πιὰ τὸν θάνατο. Ἔτσι γκρεμίστηκαν τὰ δύο μεγάλα ψέματα: α) ἡ χωρὶς τὸν Θεὸ εὐημερία, καὶ β) τὸ ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἀήττητος. Αὐτὸ τὸ βλέπουμε καὶ στὴ σημερινὴ παραβολή.

Ἡ ἀπάτη τῆς χωρὶς Θεὸ «εὐημερίας»

Τὸ πρῶτο ψέμα τὸ ξεσκεπάζει μὲ τὸ διεισδυτικό του βλέμμα ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: «Ὁ πλούσιος ἀπ’ ἔξω φοροῦσε πορφύρα καὶ βύσσο, ἐνῶ ἡ ψυχὴ του ἦταν γεμάτη ἀράχνες· τὸ σῶμα του μοσχοβολοῦσε ἀρώματα, ἐνῶ ἡ ψυχὴ του ἐξέπεμπε ἀφόρητη δυσωδία· τὴ δούλη σάρκα τὴν χόρταινε μὲ ποικιλία φαγητῶν, ἐνῶ τὴ δέσποινα

ψυχὴ τὴν ἄφηνε νὰ πεθαίνει τῆς πείνας».

Ἔστω κι ἂν δὲν ἀπέκτησε τὸν πλοῦτο του μὲ ἀπάτες καὶ κλεψιές, ἡ ἀσπλαχνία του πρὸς τὸν Λάζαρο τὸν ἔκανε τόσο φτωχὸ σὲ ἀνθρωπιὰ καὶ ἀγάπη, ὥστε νὰ καταντάει ἀγνώριστος στὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης. Ἕνας ἄνθρωπος τόσο ἄδικος, γιὰ τὸν Θεὸ δὲν ἔχει οὔτε ὄνομα, ἀφοῦ μόνο «τῶν δικαίων τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς ἀπογράφονται» κατὰ τὸν ἅγιο Θεοφύλακτο.

Ἀντίθετα, ὁ ἐπώνυμος Λάζαρος, ἔχοντας ἀπαρνηθεῖ τὴν ψευδῆ χωρὶς Θεὸ εὐημερία, στήριζε τὴν ἐλπίδα του στὸν Θεό. Γι’ αὐτὸ -συνεχίζει ὁ ἅγιος τῆς Ἀχρίδος- ἔστω κι ἂν εἶχε πρόσθετο βάσανο τὸ νὰ βλέπει «τοὺς ἄλλους ὑπερτρυφῶντας καὶ τὸν ἑαυτόν του νὰ πεινάει, δὲν βλασφήμησε οὔτε γόγγυσε, δὲν κατηγόρησε τὴν πολυτελῆ ζωὴ τοῦ πλουσίου οὔτε κατέκρινε τὴν ἀπανθρωπία του, ἀλλὰ ὑπέμενε μετὰ πολλῆς τῆς φιλοσοφίας».

Καὶ ὁ πραγματικὰ φιλόσοφος Λάζαρος, ἀσκούμενος στὴν πιὸ ἀπεχθῆ γιὰ τὸν πλούσιο φιλοσοφία, στὴν ὑγιῆ μελέτη τοῦ θανάτου, τρεφόταν μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἀναστασης· ἔτσι καταργοῦσε καὶ τὸ δεύτερο ψέμα, δηλαδὴ τὸ δῆθεν τελεσίδικο καὶ ἀήττητο τοῦ θανάτου.

Ποιὸς εἶναι ὁ αἴτιος τοῦ χάσματος;

Πραγματικά, καὶ γιὰ τοὺς δύο ὁ θάνατος ἀποδείχθηκε ὄχι τέλος ἀλλὰ μετάβαση· τοῦ μὲν Λαζάρου στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ «πατέρα τῶν πιστευόντων» πατριάρχη Ἀβραάμ, τοῦ δὲ πλουσίου στὸν Ἅδη. Ἐδῶ οἱ ἀνατροπὲς εἶναι συγκλονιστικές. Τώρα πλέον εἶναι ὁ πλούσιος ἐκεῖνος, ποὺ -κατὰ τὸν Χρυσορρήμονα- «ὑποφέρει περισσότερο ἀπὸ ὅσο ὑπέφερε στὴ ζωὴ του ὁ Λάζαρος» βλέποντάς τον, ἐκεῖνον μὲν νὰ ἔχει παρρησία στὸν Θεὸ καὶ νὰ ἀπολαμβάνει μεγάλη εὐφροσύνη, τὸν ἑαυτό του δὲ νὰ βρίσκεται σὲ τέτοια αἰσχύνη καὶ νὰ βασανίζεται ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς κολάσεως.

Καὶ αὐτὸς ποὺ δὲν καταδεχόταν τότε οὔτε νὰ κοιτάξει τὸν Λάζαρο ἀπὸ περιφρόνηση, τώρα ποὺ τὸν ἔχει ἀνάγκη δὲν ἀντέχει οὔτε νὰ γυρίσει νὰ τὸν δεῖ γιὰ νὰ τοῦ ζητήσει βοήθεια. Ἔτσι, ἀποτολμάει νὰ ἱκετεύσει τὸν πατριάρχη, προκαλώντας τὴ δίκαιη ἐπίπληξη τοῦ ἁγίου Ἰωάννη: «Πῶς ἀποκαλεῖς “πατέρα” τὸν Ἀβραάμ, ἀφοῦ δὲν φρόντισες καθόλου νὰ τοῦ μοιάσεις; Ἐκεῖνος φιλοξενοῦσε τοὺς πάντες, ἐνῶ ἐσὺ οὔτε βλέμμα δὲν ἔριξες σὲ φτωχό».

Ὅμως ὁ πατριάρχης Ἀβραὰμ δὲν τὸν ἐπιπλήττει. «Ἀντὶ νὰ τοῦ ἀπαντήσει “ἀπάνθρωπε, δὲν ντρέπεσαι;”, τὸν προσφωνεῖ τρυφερά: “τέκνον”. Τί συμπαθὴς καὶ ἁγία ψυχή!» θαυμάζει ὁ ἅγιος Θεοφύλακτος. Ὅμως, ἐκτός «τῆς συμπαθοῦς φωνῆς» τίποτε ἄλλο δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ προσφέρει. Τὸ χάσμα ποὺ τοὺς χωρίζει εἶναι

ἀγεφύρωτο· ὄχι βέβαια ἐξαιτίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διότι ὁ ἴδιος ὁ πλούσιος σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ περιφρονοῦσε τὶς «γέφυρες» ποὺ ὁ Θεὸς ἔστηνε ἀνάμεσα σ’ Αὐτὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, δηλαδὴ τὸν Μωυσῆ καὶ τοὺς Προφῆτες. Ὅσο ὁ ἄνθρωπος ἐκούσια ἀγνοεῖ ἢ καὶ γκρεμίζει αὐτὲς τὶς «γέφυρες», τόσο ὁ Θεὸς δὲν μπορεῖ νὰ τὸν πλησιάσει καὶ νὰ τὸν σώσει. Καὶ ἀδυνατεῖ ὁ Θεὸς νὰ κάνει κάτι τέτοιο, γιατί δὲν θέλει νὰ καταργήσει τὴν ἐλευθερία μας.

Ποίησόν με Λάζαρον!

Τὸ ἐλεύθερο «ναὶ» τοῦ ἀνθρώπου στὴν κλήση τοῦ Θεοῦ δὲν ἐκβιάζεται μὲ τίποτα· οὔτε μὲ θαῦμα ἀνάστασης νεκροῦ. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ, στὸ ἀνώφελα φιλάνθρωπο αἴτημα τοῦ πλουσίου νὰ στείλει τὸν Λάζαρο γιὰ νὰ ἀφυπνίσει τὰ ἀδέλφια του, τοῦ ὑπενθυμίζει ὅτι «ὁ Θεὸς ἔχει φροντίσει νωρίτερα καὶ περισσότερο ἀπὸ σένα γι’ αὐτά, στέλνοντάς τους πολλοὺς διδασκάλου. Ἂν δὲν ἄκουσαν αὐτούς, οὔτε ἀναστημένο νεκρὸ θὰ ἀκούσουν».

Μετὰ ἀπὸ αὐτά, καταρρέει τὸ σύνηθες ἐπιχείρημα-ἀπαίτηση τῶν δυσπίστων ἢ ἀπίστων ὅτι «μόνο ἂν δῶ θαῦμα, θὰ πιστέψω». Τὰ θαύματα στηρίζουν λιγότερο ἢ περισσότερο τὴν πίστη, ἀλλὰ δὲν εἶναι βασικὴ προϋπόθεσή της. Κύριο προαπαιτούμενο πίστης εἶναι ἡ κάθαρση τῆς καρδιᾶς ἀπὸ τὰ πάθη καὶ ἡ ἀπροκατάληπτη μελέτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴ τὴ σωτήρια ἀλήθεια πολὺ παραστατικὰ μαρτυρεῖ ἕνα τροπάριο τῆς Ἐκκλησίας μας: «Ὅπως στὴν παραβολὴ ὁ πλούσιος εἶχε πολλὰ ὑλικὰ ἀγαθά, ἐγὼ εἶμαι πλούσιος σὲ πάθη· καὶ μὲ μεγάλη ἀσπλαχνία ἀδιαφόρησα γιὰ τὴν ψυχή μου, ποὺ πεταμένη μπροστὰ στὶς πύλες τῆς μετανοίας πεθαίνει ἀπὸ πείνα τῶν ἀρετῶν. Ἀλλά, ἐσύ, Κύριε, κάνε με “Λάζαρο”, φτωχὸ ὄχι σὲ χρήματα ἀλλὰ σὲ ἁμαρτήματα· καὶ βάλε με στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ πατριάρχη Ἀβραάμ».

Αρχιμ. Βαρνάβας Λαμπρόπουλος